

Людмила СЕГЕДА

викладач кафедри

банківської справи

Тернопільський національний

економічний університет

ДЕРЖАВНІ БАНКИ РОЗВИТКУ ЯК СТИМУЛЯТОРИ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАПОРУКА СТАБІЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ

Світова фінансова криза дала поштовх до виявлення гострої проблеми зосередженості світових фінансових ринків на отримання короткострокових прибутків. Тому основна націленість післякризових реформ переорієнтовується на довгострокове інвестування з метою вкладень у реальний сектор. При цьому провідні країни світу активно імплементують ідею поєднання державних фінансів та банків. Результуючим такої консолідації є насичення кредитними коштами реального сектору та досягнення національних чи регіональних стратегічних цілей.

Українська економіка також має проблеми у взаємодії фінансового і реального секторів економіки. Тому також важливо віднайти альтернативні варіанти формування фінансових ресурсів, зокрема у сегменті діяльності державних банків чи банків з участю держави в капіталі. Таким джерелом, як показує міжнародний досвід, можуть бути ресурси спеціальної фінансової установи, а саме – державного банку розвитку, який би функціонував з використанням (у разі необхідності необхідності) цільової емісії центрального банку. Такі державні банки, в основному, націлювали б свою діяльність на організацію фінансування пріоритетних національних проектів та програм (наприклад, підвищення енергоефективності чи оновлення технологічного оснащення провідних економічно важливих підприємств), чим би давали додаткові можливості до вирішення певних структурних чи періодичних

проблем і забезпечували б врівноваженість та усталений розвиток вітчизняної економіки.

Банк розвитку – це особливий вид фінансової установи, яка скеровує свої ресурси на проекти розвитку пріоритетних галузей держави. Він виступає стимулятором інвестицій у розвиток основного капіталу, повного використання трудових ресурсів, створення нових технологій та сприяння техніко-економічним зрушенням, забезпечуючи при цьому реалізацію загальнодержавних інтересів та завдань фінансування соціально-економічного розвитку країни щодо стабілізації і модернізації національної економіки. Саме такий банк концентрує увагу на національних економічно важливих галузях, стимулює інвестиційну, зовнішньоекономічну, страхову, консультативну діяльність, спрямовує накопичені інвестиційні кошти у визначені пріоритетні сфери економіки з метою підвищення конкурентоспроможності держави та її суб'єктів на міжнародному ринку. Для прикладу, ціллю діяльності банку розвитку можуть бути проекти з реформування державних структур, створення або реконструкції інфраструктури (доріг, водопостачання тощо), цільові програми розвитку малого та середнього бізнесу тощо.

Статутний капітал такого банку формується за рахунок бюджетних коштів, ресурсна ж база може поєднувати у собі як кошти державного, так і приватного секторів.

Споглядаючи на практику існування банків розвитку у зарубіжних країнах, найбільшими у світі та найяскравішими прикладами яких є, так звані, “економічні тигри”: Бразильський Національний Банк Економічного і Соціального Розвитку (BNDES), Банк Розвитку Китаю (CHDB), Німецький банк розвитку (KfW) Німеччина (у т. ч. у країнах, що розвиваються - “Банк розвитку Казахстану”), можна констатувати факт ефективності такої структури.

На превеликий жаль, в Україні хоча й були спроби створення таких банків, та, як показує практика, вони не виконували належним чином покладених на них функцій, незважаючи на тривалі спроби закладення законодавчих та операційних умов для їх діяльності. Так, Український банк реконструкції і

розвитку хоча й був створений прототипом банку розвитку, та він має незначний вплив на економіку, оскільки не справляється із покладеними на нього функціями, а саме: не здійснює фінансування пріоритетних національних проектів та програм на умовах довгострокового інвестування, тому й не може вважатись ініціатором розвитку. Однією з причин такої ситуації є невизначеність щодо чіткої схеми фондування таких банків, а також спірними залишаються питання щодо їх нагляду та регулювання [3].

Фактично повноваження інституту розвитку в Україні до недавнього часу швидше виконував Національний банк України, який спрямовував кредити рефінансування для стимуляції кредитної активності комерційних банків, а не для класичної підтримки ліквідності. Та гостра необхідність у фінансовій підтримці реального сектору за рахунок державних коштів в умовах інвестиційної дисфункції ринку капіталів зумовлюють потребу створення повноцінного вітчизняного державного банку розвитку, який би з гідністю зумів справитись із покладеними на нього повноваженнями.

Та, оскільки сьогодні в умовах критичного дефіциту державного бюджету немає відповідних можливостей для акумулювання коштів щодо спрямування на капіталізацію банку розвитку, виникає необхідність застосування НБУ певних заходів та інструментів, які б посприяли грошово-кредитному регулюванню даної сфери. Йдеться мова про створення механізму щодо випуску нових облігацій під системні проекти розвитку пріоритетних галузей держави, які б емітувалися з гарантією держави та були б розміщені у банках з державним капіталом [2, с.107].

Новостворений український банк розвитку має бути провідною банківською інституцією, яка б цілеспрямовано забезпечувала передачу кредитних фондів на реалізацію пріоритетних інвестиційних проектів, перш за все, вітчизняного реального сектору економіки, що слугує основою економічного розвитку держави та активізувала б легальний кругообіг фінансових ресурсів, зменшуючи при цьому міру тінізації економіки, дала б

можливість підвищити міжнародний статус України у поступовому нарощенні таких якостей як конкурентоспроможність та платоспроможність.

Література:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :<http://www.bank.gov.ua/>.
2. Корнєєв В. В. Інституційна роль банків розвитку у формуванні кредитних передумов стабілізації економіки України./В. Корнєєв// Вісник ТНЕУ. – 2016. – №1. – С.99-109.
3. Пшик Б. І. Актуальні проблеми розвитку банківської інвестиційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Б. І. Пшик, О. О. Печенко // Збірник наукових праць Університету банківської справи Університету НБУ. – 2014. – № 1(16) – Режим доступу : http://fkd.khivs.edu.ua/archive_2%2817%292014_ukr.html
4. Стратегія розвитку банківської системи 2016-2020: “Синергія розвитку банків та індустріалізація економіки”[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department/afedra+bankspravi/proekt_strategi.pdf